

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad

Recht-uit ondernemen

Elke jurist die van ver of van dichtbij betrokken is bij het bedrijfsleven, herhaalt het graag en vaak: zonder recht en rechtszekerheid is succesvol ondernemen onmogelijk. Van de andere kant hoor je vaak (en misschien wel vaker) ook een andere stem: de juridisering van onze samenleving maakt normaal ondernemen, en misschien zelfs ondernemen *tout court* onmogelijk. Investerings worden tegengehouden door administratieve lasten en onverdraagzame buurtbewoners. Contractuele verhoudingen worden een nachtmerrie wanneer ze meer ruimte laten voor interpretatie dan voor zekerheid. Snel evoluerende fiscale normen maken het onmogelijk plannen te maken voor de langere termijn. Het enige dat erger kan zijn dan deze chaos, is de echte chaos, zo denken velen.

Wie deze spanning ernstig wil nemen, moet op zoek durven gaan naar de wortels van de onvrede. Zou het mogelijk zijn dat het recht en zijn beoefenaren soms wat contact kwijt zijn met de economische werkelijkheid? Of dat het recht dermate een eigen leven is gaan leiden, dat het bestaat ter wille van zichzelf en niet ter wille van de (ondernemende) mensen die er een beroep op doen? Ligen de wortels van het kwaad misschien in de juridische geest zelf, die tot in zijn diepste wezen een geest van reductie is? Wat niet in het wetboek staat, is ook niet in de wereld of zou er toch niet mogen zijn.

Er is echter ook een andere benadering mogelijk. In die visie speelt het recht de rol van de laatste dijk tegen de aanstormende neoliberale orkaan. In een tijd

waarin ondernemingen over grotere financiële reserves kunnen beschikken dan overheden, moet het evenwicht tussen beide op een andere wijze worden hersteld. Dat is dan de rol van het recht, met zijn ruimte voor eenzijdig beslissen naast louter contractuele vrijheid. Het is de visie waarin het recht plaats creëert voor de zwakkere, omdat de vrijheid al te zeer in het voordeel van de sterkere speelt.

Ideaalbeelden hebben weliswaar onmiskenbare pedagogische waarde, zij volstaan zelden om de werkelijkheid in al haar nuance weer te geven. Om ertoe bij te dragen die werkelijkheid te verbeteren, zijn ze al helemaal ongeschikt.

Dit is een voldoende reden voor de *Vlaamse Juristenvereniging* en het *Instituut voor Bedrijfsjuristen* om de handen in elkaar te slaan voor een oefening van zelfanalyse.

Allicht is niemand beter geplaatst dan Wouter Torfs om ons te helpen deze uitdaging de baas te worden. Na zijn rechtenstudie en een aantal jaren aan de balie, nam Wouter Torfs de leiding over van het familiebedrijf «Schoenen Torfs». Hij maakte het bedrijf tot een succesverhaal, onder meer door zijn groot besef van het belang van intermenselijke relaties op de werkvloer. Die insteek kan ook een sleutel zijn voor een betere relatie tussen recht en ondernemen in onze dagelijkse activiteit.

Geïnspireerd door de inzichten van Wouter Torfs gaan vier juristen vervolgens op zoek naar evenwicht tussen recht en intermenselijke relaties. Jan de Kesel, directeur *social affairs* bij Agoria Antwerpen-Limburg, vertrekt vanuit het perspectief van de werknemers en de ar-

beidsrelaties, een thema dat ook Wouter Torfs na aan het hart ligt. IBJ-Erevoorzitter Pierre Schaubroeck verdiept zich in de talrijke relaties van de bedrijfsjurist binnen de onderneming, met het management, het bestuur en de aandeelhouders.

Jan Sap, secretaris-generaal van de Federatie Vrije Beroepen, richt vervolgens de blik naar buiten en bekijkt de relaties met externe adviseurs zoals advocaten, notarissen, accountants e.d.m. Ten slotte bekijkt Stijn Decock, hoofdeconoom Voka, de intermenselijke relaties vanuit een volkomen ander perspectief, namelijk dat van de verhouding met de overheid. Ook aan deze verhouding ontkomt immers geen enkel bedrijf. Aan Saskia Mermans, bedrijfsjurist bij de KBC Group, komt uiteindelijk de moeilijke taak toe het nieuw gevonden evenwicht onder woorden te brengen.

Nieuw evenwicht? Is dat niet wat hoog gegrepen? Niet noodzakelijk als men durft te beseffen dat ook dit evenwicht slechts voorlopig kan zijn en afhankelijk blijft van de goede wil van alle betrokkenen. Maar net als goede trouw, wordt goede wil vermoed, ook als dat niet met zoveel woorden in het wetboek bevestigd wordt.

Frank Judo

Voorzitter Vlaamse Juristenvereniging

Het colloquium «Recht-uit ondernemen. Recht en intermenselijke relaties in de bedrijfsomgeving» vindt plaats op maandagnamiddag 11 mei 2015, vanaf 14 u in het Congres- en Erfgoedcentrum Lamot.

Meer informatie via www.vjv.be